

Den spanske Højesteret bekræfter sportsudøveres status som lønmodtagere

Af cand.jur. Simon Juul Pedersen

Den spanske Højesteret, *El Tribunal Supremo* - der er den øverste domstol i sager, som ikke vedrører den spanske forfatning - har i en afgørelse fra den 26. marts 2014 slået fast, at professionelle sportsudøvere i kontraktforhold skal betragtes som værende lønmodtagere under henvisning til blandt andet ansættelsesretlige regler i EU. Det ses at være første gang, at en højesteret i en EU-medlemsstat konkret tager stilling til spørgsmålet, der tidligere har været genstand for diskussion i den sportsretlige litteratur, herunder i Danmark. Det må formodes, at andre medlemsstater i EU vil tilslutte sig den spanske Højesterets præmisser qua EU-harmoniseringen på det ansættelsesretlige område og medlemsstaternes generelle forpligtelse til EU-retten, ligesom retstilstanden vedrørende spørgsmålet foreløbigt må antages at være afklaret.

Sagen kort

Sagen, der blev behandlet i den spanske Højesterets afgørelse, vedrørte en tvist mellem Det spanske Forbund for Professionelle Cykelhold, *Asociación de Equipos de Ciclismo Profesional*, mod Det spanske Forbund for Professionelle Cyklister, *Asociación de Ciclistas Profesionales*, om den korrekte fortolkning af en bestemmelse i en kollektiv overenskomst, som parterne havde indgået i 2010 (*Resolución de 17 de marzo de 2010, de la Dirección General de Trabajo, por la que se registra y publica el Convenio colectivo para la actividad del ciclismo profesional*).

I overenskomstens artikel 15, stk. 2, sidste pkt. var det fastlagt, at et cykelhold som arbejdsgiver er forpligtet til at betale den professionelle cykelrytter det beløb, der skyldes for den resterende del af en kontraktperiode (bestemmelsen har følgende ordlyd: "*Al finalizar la relación laboral se liquidará el finiquito que contendrá todos los conceptos económicos que regule la legislación vigente*").

I maj 2012 anmodede Det spanske Forbund for Professionelle Cykelhold den spanske *Audiencia Nacional* om at udtale sig om den korrekte fortolkning af artikel 15, stk. 2 i den kollektive overenskomst. *Audiencia Nacional* (da.: National Domstol) er en højere spansk specialdomstol, der består af fire underafdelinger, blandt andre Den Sociale Afdeling (*la Sala de lo Social de la Audiencia Nacional*), der skulle tage stilling til det rejste spørgsmål. Fortolkningen skulle gives i lyset af spansk ansættelsesretlig lovgivning - nærmere bestemt artiklerne 6, 13.b., 14, og 21 i *Real Decreto (RD) 1006/1985* samt artikel 49.1.c) i den spanske arbejdstagerlov, *Estatuto de los Trabajadores* - under hensyntagen til den særlige natur af ansættelseskontrakter i sporten, herunder at disse som udgangspunkt udarbejdes tidsbegrænset. Den spanske arbejdstagerlov, *Estatuto de los Trabajadores* - der som udgangspunkt gælder for alle spanske lønmodtagere - er givet ved kongeligt dekret i januar 1995 og er senere løbende ændret ved lov, senest i 2013, således at den i dag ligger på linje med EU's almindelige retningslinjer og EU-domstolens praksis på

det ansættelsesretlige område. Det er bestemt i lovens artikel 49.1.c), at en arbejdstager har ret til at modtage en kompensation på et beløb svarende til 12 dages løn efter udløbet af en kontrakt for hvert år arbejdstageren har været i tjeneste. Artikel 49.1.c) har følgende ordlyd:

"1. El contrato de trabajo se extinguirá:

a)...

b)...

c) Por expiración del tiempo convenido o realización de la obra o servicio objeto del contrato. A la finalización del contrato, excepto en los casos del contrato de interinidad y de los contratos formativos, el trabajador tendrá derecho a recibir una indemnización de cuantía equivalente a la parte proporcional de la cantidad que resultaría de abonar doce días de salario por cada año de servicio, o la establecida, en su caso, en la normativa específica que sea de aplicación."

Et af de oprindelige formål bag artikel 49.1.c), og med indførelsen af den lovbestemte kompensation i denne, var at fremme brugen af tidsbegrænsede kontrakter. Dette formål står - set i et sportsretligt lys - i kontrast til den almindelige praksis i sportens verden, hvor der typisk indgås og udarbejdes tidsbegrænsede ansættelseskontrakter.

Det spanske Forbund for Professionelle Cykelhold gjorde i sin anmodning til *Audiencia Nacional* gældende, at netop det faktum, at ansættelseskontrakter i sporten som hovedregel indgås tidsbegrænsede, bevirkede at artikel 49.1.c) ikke kunne finde anvendelse i relation til cykelryttere og andre professionelle sportsudøvere. Derimod skulle artikel 6 i *RD 1006/1985* anvendes i fortolkningen af overenskomstens artikel 15, stk. 2, sidste pkt. mellem de to cykelforbund, idet artikel 6 konkret fastslår, at ansættelseskontrakter i sporten altid er fixkontrakter og af nærmere begrænset varighed.

Audiencia Nacional tog stilling til spørgsmålet i sin afgørelse af 16. juli 2012, hvori den fastslog, at professionelle sportsudøvere som udgangspunkt ikke skulle behandles anderledes end arbejdstagere uden for sportens område. Derfor burde sportsudøverne også kompenseres ved udløbet af deres ansættelseskontrakter, hvilket ligeledes var stipuleret i den kollektive overenskomst artikel 15, stk. 2, sidste pkt. *Audiencia Nacional* var dog af den opfattelse, at resultatet skulle støttes på *RD 1006/1985* og ikke den spanske arbejdstagerlov, *Estatuto de los Trabajadores*, der fandtes uanvendelig på professionelle sportsudøvere i kontraktforhold (herunder cykelryttere) på grund af sportskontrakters særlige natur og karakter. Dette bevirkede samtidig, at de berørte professionelle cykelryttere blev frataget muligheden for den godtgørelse, der var hjemlet i artikel 49.1.c), hvilket som nævnt svarede til 12 dages løn for hvert år i tjenesten.

Det spanske Forbund for Professionelle Cykelhold appellerede derpå afgørelsen til den spanske Højesteret, *El Tribunal Supremo*, der konkret skulle tage stilling til om professionelle cykelryttere også var omfattet af den spanske arbejdstagerlov, *Estatuto de los Trabajadores*, artikel 49.1.c), og dermed var berettiget til en godtgørelse ved udgangen af deres kontraktperiode med et arbejdsgivende cykelhold. Appelsagen medførte endvidere, at den spanske Højesteret, *El Tribunal Supremo*, implicit skulle tage stilling til, hvorvidt professionelle sportsudøvere havde lønmodtagerstatus og derved var omfattet af den almindelige

spanske ansættelsesretlige lovgivning, der i overvejende grad ligger på linje med arbejdsretten i EU som en følge af harmoniseringen på området.

Den spanske Højesterets afgørelse

Den spanske Højesteret, *El Tribunal Supremo*, tog det rejste spørgsmål under behandling i sin afgørelse af 26. marts 2014 (CASACION 61/2013). Domstolen fandt ingen grund til ikke at give de berørte professionelle cykelryttere samme rettigheder og beskyttelse som andre lønmodtagere, hvorfor den omtvistede artikel 49.1.c) i den spanske arbejdstagerlov ligeledes fandtes anvendelig i forhold til denne arbejdstagergruppe. Resultatet blev blandt flere momenter støttet på, at der på det ansættelsesretlige område bestod en ret til lighed, der også måtte gælde for professionelle sportsudøvere (afgørelsens juridiske del, afsnit 7, pkt. 2a). Domstolen udtalte endvidere, at retten til godtgørelse i kraft af artikel 49.1.c) udgjorde et instrument, der fremmede incitamentet for at forlænge ansættelseskontrakter i sporten, hvilket derved forbedrede den kontraktuelle stabilitet for professionelle sportsudøvere. Under henvisning til punkt 6 i præamblen til Rådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 om rammeaftalen vedrørende tidsbegrænset ansættelse, der er indgået af EFS, UNICE og CEEP, fastslog den spanske Højesteret endvidere, at tidsbegrænsede kontrakter bidragede til livskvaliteten for de berørte arbejdstagere og derfor var i overensstemmelse med de oprindelige mål for artikel 49.1.c) i den spanske arbejdstagerlov (afgørelsens juridiske del, 7. afsnit, pkt. 1). Domstolen fastslog således også med afgørelsen, at der kan skeles til Rådets direktiv 1999/70/EF og dennes formål i relation til professionelle sportsudøvere, der er ansat i tidsbegrænsede kontraktforhold. Med de anførte begrundelser konkluderede den spanske Højesteret, at de berørte kontraktansatte cykelryttere - på linje med andre spanske lønmodtagere - havde en ret til den godtgørelse, der var hjemlet i artikel 49.1.c) svarende til 12 dages løn for hvert aftjent år af deres kontrakt. Med afgørelsen satte den spanske Højesteret derved også en streg under, at professionelle kontraktansatte sportsudøvere *har* lønmodtagerstatus, samt at disse nyder samme rettigheder som andre arbejdstagere på det spanske arbejdsmarked.

(For en udførlig gennemgang af sagens faktiske og juridiske omstændigheder se *El Tribunal Supremo's afgørelse af 26. marts 2014, CASACION 61/2013*. Se endvidere den kortfattede artikel "*Athletes = Workers! Spanish Supreme Court grants labour rights to athletes*" af Oskar van Maren, LL.M., Asser Institut, Haag)

Nationale betragtninger om professionelle sportsudøvere som lønmodtagere

Det er den overvejende opfattelse i den sportsretlige litteratur, at professionelle sportsudøvere, der indgår i et kontraktforhold, anses for at være lønmodtagere. Der findes imidlertid ikke i dansk ret en egentlig domstolsafgørelse, der konkret tager stilling til spørgsmålet. I den såkaldte "*feriepenge-sag*" (Fodboldens Voldgiftsrets kendelse af den 11. september 2012 i sagen Spillerforeningen mod Divisionsforeningen på vegne af Brøndby IF), blev det dog ubestridt lagt til grund, at professionelle fodboldspillere havde lønmodtagerstatus og derfor i den konkrete sag var omfattet af ferielovens præceptive bestemmelser.

Nærmere om sportsudøveres lønmodtagerstatus se *Niels Gangsted-Rasmussen* m.fl., *Ildræt og Jura*, 1. udg., 1997, Nyt Juridisk Forlag, s. 105, der uden at tage konkret stilling til spørgsmålet lægger til grund, at sportsudøvere er lønmodtagere, *Lars Svenning Andersen*, *Usportslige regler?*, Lov & Ret, oktober 1999, nr. 6, s. 11, *Lars Halgreen*, *Sportsret*, 1. udg., 2000, Forlaget Thomson GadJura, s. 268-270, der anfører, at kontraktansatte sportsudøvere er omfattet af ansættelsesbevisloven, der gælder for alle lønmodtagere, *Rasmus Skovsgaard Haugaard & Casper Fisker*, *Sportskontrakter*, 1. udg. 2004, Nyt Juridisk Forlag, s. 15, *Simon Juul Pedersen*, *Professionelle sportsudøveres retsstilling i kontraktsforhold*, Forlaget Pejus, 2012, s. 34, af samme forf. "Adgangen til at forbyde brugen af sociale medier over for kontraktansatte sportsudøvere", *Juristen* nr. 5, 2013, s. 208, samt *Rasmus Haugaard m.fl.*, *Dansk & International Sportsret*, 1. udg., 2014, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, s. 580.

Professionelle sportsudøveres status som lønmodtagere begrundes med, at der skabes et tjenesteforhold når en sportsudøver indgår en kontrakt med en klub, hvorved sportsudøveren som arbejdstager underlægges klubbens ledelses- og instruktionsbeføjelser som arbejdsgiver. Dette ligger på linje med den traditionelle definition af en lønmodtager i ansættelsesretten, hvorefter en person som udgangspunkt anses som lønmodtager, hvis vedkommende modtager vederlag for personligt arbejde i tjenesteforhold efter arbejdsgiverens anvisning samt for dennes regning og risiko. Modsat er en selvstændig erhvervsdrivende kendetegnet ved, at der for egen regning og risiko udøves en virksomhed af økonomisk karakter med det formål at opnå et overskud. Under sidstnævnte begreb falder som udgangspunkt professionelle sportsudøvere af individuelle sportsgrene, som eksempelvis professionelle tennis- og golfspillere m.fl.

En kontraktansat professionel sportsudøver antages qua sin status som lønmodtager at være omfattet af almindelige præceptive principper og grundlæggende regler i den danske ansættelsesret samt de ansættelsesretlige særlove, hvoraf mange af sidstnævnte bygger på gennemførte EU-direktiver, eksempelvis ansættelsesbevisloven (LBK nr. 240 af 17/03/2010) m.fl. Dette gælder modsat ikke for professionelle individuelle sportsudøvere, der ikke har lønmodtagerstatus. Den præceptive virkning af de ansættelsesretlige regler bevirker, at de som udgangspunkt ikke kan fraviges til ugunst for den kontraktansatte sportsudøver som lønmodtager, hvilket er begrundet i almindelige sociale hensyn. Endvidere går reglerne forud for en individuel ansættelsesaftale mellem en professionel sportsudøver og en klub eller forbund, ligesom reglerne som udgangspunkt også går forud for (de få) kollektive overenskomster på sportens område, f.eks. overenskomsten mellem KIF Kolding København og Håndbold Spillerforeningen af 19. juni 2014 (den første af sin slags i dansk håndbold), overenskomsten mellem Spillerforeningen og Divisionsforeningen vedrørende dansk professionel fodbold, der første gang blev indgået i 1999, eller den i nærværende essay fremhævede overenskomst mellem de to spanske cykelforbund, *Asociación de Equipos de Ciclismo Profesional* og *Asociación de Ciclistas Profesionales*, som blev behandlet i den spanske Højesterets afgørelse af 26. marts 2014 (CASACION 61/2013).

I den refererede afgørelse fra den spanske Højesteret lægges det til grund, at spanske professionelle sportsudøvere som lønmodtagere er omfattet af EU-ministerrådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999. Direktivet er implementeret i dansk ret ved lov om tidsbegrænset ansættelse, der trådte i kraft 1. juni 2003 (nu LBK nr. 907 af 11/09/2008). I lovens § 3, stk. 1 defineres en lønmodtager som en person, der modtager vederlag for personligt arbejde i tjenesteforhold. Indholdet af bestemmelsen er

sammenfaldende med den ovenfor nævnte definition af en lønmodtager i ansættelsesretten. Lovens formål er ifølge dennes § 1 at forbedre kvaliteten af tidsbegrænset ansættelse ved at anvende princippet om ikke-forskelsbehandling og at fastsætte rammer, der skal forhindre misbrug hidrørende fra flere på hinanden følgende tidsbegrænsede ansættelsesforhold. I lovens § 4, stk. 1 bestemmes det endvidere, at ansættelsesvilkårene for en tidsbegrænset ansat ikke må være mindre gunstige end de, der gælder for en sammenlignelig fastansat, hvis forskelsbehandlingen udelukkende er begrundet i ansættelsesforholdets tidsbegrænsede varighed og den ikke er begrundet i objektive forhold. Det må antages i forlængelse af den spanske Højesterets præmisser i CASACION 61/2013 - samt den almindelige opfattelse i den nationale sportsretlige litteratur om sportsudøveres lønmodtagerstatus - at lov om tidsbegrænset ansættelse også er anvendelig i relation til danske professionelle sportsudøvere, der i praksis ansættes på tidsbegrænsede kontrakter. Professionelle sportsudøvere vil således også som udgangspunkt være omfattet af de rettigheder som loven giver, herunder den ret til økonomisk godtgørelse som en lønmodtager kan kræve i tilfælde af, at dennes rettigheder bliver knægtet i henhold til loven, jf. § 8, stk. 1. Selvom brugen af tidsbegrænsede ansættelseskontrakter i sporten navnlig er begrundet i sportslige hensyn, synes formålsbestemmelsen i § 1 i lov om tidsbegrænset ansættelse sammenholdt med dennes § 4 at tale for at give professionelle sportsudøvere i kontraktforhold samme rettigheder som andre lønmodtagere på det danske arbejdsmarked.

Det må sammenfattende antages, på baggrund af det i nærværende afsnit anførte, at også danske kontraktansatte sportsudøvere er lønmodtagere, idet disse falder ind under det almindelige lønmodtagerbegreb i ansættelsesretten. Det gør i den forbindelse ingen forskel at professionelle sportsudøvere stort set altid ansættes på tidsbegrænsede ansættelsesaftaler. Som en konsekvens heraf er professionelle kontraktansatte sportsudøvere givet samme rettigheder som de øvrige *traditionelle* lønmodtagere på det danske arbejdsmarked.

Konklusion

Kontraktansatte sportsudøveres status som lønmodtagere har i lang tid været et omdiskuteret spørgsmål, men er samtidig et spørgsmål, der indtil videre har fundet sin foreløbige besvarelse i den almindelige ansættelsesretlige teori. Med den spanske Højesteret afgørelse i CASACION 61/2013 tager en EU-medlemsstats højeste domstol for første gang stilling til spørgsmålet, der må tænkes at kunne blive vejledende på området.

Den spanske Højesteret slog i sin afgørelse fast, at professionelle spanske kontraktansatte sportsudøvere (i afgørelsen cykelryttere) er lønmodtagere og derfor i den konkrete sag omfattet af de spanske ansættelsesretlige love *Real Decreto (RD) 1006/1985* og *Estatuto de los Trabajadores* (den spanske arbejdstagerlov), hvoraf sidstnævnte bygger på EU's retningslinjer og EU-domstolens praksis på området. Den spanske Højesteret nåede ligeledes frem til sin konklusion under henvisning til præamblen til EU-ministerrådets direktiv 1999/70/EF af 28. juni 1999 - der er implementeret i dansk ret ved lov om tidsbegrænset ansættelse - samt under henvisning til, at professionelle sportsudøvere har en ret til lighed på det ansættelsesretlige område. Afgørelsen må antages, at kunne udstrækkes til at omfatte alle

kontraktansatte sportsudøvere i EU, herunder også danske professionelle sportsudøvere, eftersom den spanske Højesterets afgørelse i overvejende grad er støttet på EU-ansættelsesretlige regler. Den spanske Højesterets understregning af, at kontraktansatte sportsudøvere har lønmodtagerstatus er ligeledes i tråd med den almindelige opfattelse i den nationale sportsretlige litteratur. Retstilstanden vedrørende spørgsmålet synes herefter foreløbigt afklaret. Den endelig afklaring af spørgsmålet må dog antages at skulle komme fra EU-domstolen.